

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Pozsony
Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadója az
Orsz. Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete.

[Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.]

II. évfolyam

POZSONY, 1917. AUGUSZTUS 1.

15. szám.

Ünnep után.

Írta: Dr. KERNTLER JENŐ.

Megnyilt a Pozsonyi Országos Hadigondozó-kiállítás. A rokkantintézmények nemesszívű protektora, aki a pozsonyi intézet fejlődését és munkásságát kezdettől fogva nagy érdeklődéssel és mindenkor kegyes támogatásával kísérte: Izabella főhercegné asszony ő csász. és kir. fensége nyitotta meg július 18-án. A fenséges asszonyt az Országos Hadigondozó Hivatal új elnöke, gróf Teleki Pál fogadta és üdvözölte. Miután a főhercegné asszony az üdvözlő beszédre válaszolt, a kiállítást megnyitottnak nyilvánította és azt az elnök és Dr. Bakay professzor kalauzolásával elejétől végig megtekintette. Minden érdekelte, az orvosi rész és a művégtagok terme ép úgy, mint a működésben levő műhelyek, amelyek mind egyikét meglátogatta. Majd minden helyen volt egy szakavatott megjegyzése, majd minden rokkant munkához volt egy bátorító, buzdító, kedves szava. A látogatás befejeztével ismételtén őszinte örömeinek és megelégedettségének adott a főhercegné asszony kifejezést.

Most, amikor a megnyitás hivatalos ünnepe elmúlt és a kiállítás kapui nyitva állanak a nagyközönség számára, álljunk meg egy pillanatra és gondoljuk el, hogy ennek a kiállításnak mi a jelentősége, mi a célja.

Először is vegyük tekintetbe azt, hogy ez a kiállítás hazánkban a maga nemében az első. A szövetséges külföldön, Berlinben, Kölnben, Bécsben és Konstantinápolyban már voltak ilyenfajta kiállítások és pedig nagyobb méretűek, internacionális jellegűek, de Magyarországon még nem. De azért is szükség volt erre a kiállításra, mely a magyarországi hadigondozó intézmények munkásságát és eredményeit mutatja be, mert több mint két hosszú, háborús tapasztalatokban szomorúan gazdag esztendő telt el azóta, hogy a most fennálló hazai rokkantintézetek elkezdték működésüket. Ezt a munkásságot, ennek az óriási méretű apparatusnak az eredményeit így hosszú idő után össze kellett foglalni és be kellett mutatni mindazoknak, akik érdeklődnek irántuk. És merem állítani, hogy mindenki érdeklő-

dik. Mert ki ne viselné szíven rokkant hőseink, hazánk jövőjéért békés munkásai legnagyobb részének a sorsát? Szinte tartozunk már a társadalomnak evvel a beszámolóval, amit a kiállítás nyújt. Tartozunk vele Pozsony város közönségének is, amely a legnagyobb érdeklődéssel kísérte mindig rokkantjai sorsát és a pozsonyi intézetet hálással elismert támogatásában részesítette.

Különösen most, amikor a hadigondozás egyéb ágaiban, a hadi özvegyek és árvák ellátásának ügyében tevékeny tere nyílik az egész művelt társadalom munkájának, most kellett összegezve bemutatni ennek a nagy kiterjedésű intézménynek a magvát, azt az ügykört, amely csak a „rokkant” személye, az ő testi épsége és jövőjéért boldogulása körül csoportosul. Tudomására kell hozni a közönség azon részének, amely még nem tudná, hogy a rokkanttal magával is milyen különböző szempontokból kell foglalkoznunk. Meg kell őt gyógyítanunk, el kell őt látnunk a szükséges művégtaggal, ezután egy neki megfelelő pályán ki kell őt oktatnunk egy jó megélhetést biztosító iparágra vagy foglalkozásra és végre ebbeli minőségében el is kell őt helyeznünk. Így oszlik fel a kiállítás is több részre, az orvosi kezelés, a művégtagok, a rokkantak ipari és elméleti oktatásának a csoportjaira. A rokkant munkák azonkívül egy bazar keretében eladásra is kerülnek.

Pontosan fel kell a közönséget világoztatni arról is, hogy mi az a művégtag. Mert annak sincs igaza, aki azt hiszi, hogy az egy holt faláb vagy kéz, amely csak a hiányt fedi el, — de annak se, aki azt hiszi, hogy egy műkarral ép úgy lehet mindent elvégezni és dolgozni, mint a természetes kézzel. Nagy haladás történt a művégtagok készítése körül a lefolyt három esztendő alatt; számtalanok e téren a hasznos és elmés találmányok és mégis mint szakemberek igen jól tudjuk, hogy még sok munka vár reánk, hogy messze vagyunk még nem csak az igazi tökéletes prothesistól, hanem attól is, amelyet a tapasztalat által kissé lefokozott igényekkel állítottunk fel magunknak ideál-

gyanánt. Ép ily nehéz a rokkantak ipari és elméleti oktatásának a munkája. E téren a főnehézséget a rokkantnak a neki megfelelő helyes pályára való irányítása képezi. Rá kell nevelnünk meg rokkantjainkat arra, hogy belássák, hogy mi az igazán nekik való munka. A rokkant munkás elhelyezésének, az életbe való beállításának, műhelyeik berendezésének kérdése körül még sok a javítani, sok a tenni való. Ezeknek a kérdéseknek akarjuk a közönséget megnyerni, hogy velünk együtt a rokkantügy ezen fontos szociális kérdéseiről ne csak mint érdeklődő és alkalomadtán támogató fél, hanem mint hozzáértő munkatárs szerepeljen.

A nagyközönség egy külön részének, a munkáltatóknak és mindazoknak, akik munkást keresnek, különös figyelmébe ajánljuk a kiállítást. Látogassák meg a kiállítás műhelyeit, ahol személyesen győződhetnek meg arról, hogy a rokkant szakavatott vezetés mellett hogyan dolgozik és hogy miként lesz belőle az egészséges emberrel egészen egyenértékű munkaerő. Vezesse ez őket arra, hogy ezentúl még nagyobb arányban alkalmazzanak rokkantakat üzemekben. Gondolják meg azt is, hogy akkor, „amikor majd mindenki visszajön” sajnos sokan lesznek, akik nem jönnek vissza és ez a minden iparág munkásaiban beálló űr nem lesz másképp pótolható, mint képzett, szakavatott rokkantakkal.

Ezeket a célokat szolgálja a kiállítás. Ha a művelt társadalom, a nagyközönség és főleg a munkaadók figyelme, érdeklődése a rokkantügyek iránt fokozott mértékben fel van keltve, ha a rokkantak boldogulása érdekében való közreműködésük a szükséges módon biztosítva van, ha mindenki, aki nem volt tájékozva ezekről a dolgokról és akinek alkalmá volt a kiállítást megtekinteni, pontos fogalmakat szerzett a Rokkantügy mai képéről, akkor a kiállítás nagyjából elérte célját. Akkor nyugodtan bezárulhatnak adott időben a kiállítás kapui, hogy mögöttük megint tovább folyjon a buzgó, céltudatos munka, rokkantjaink boldogulására, a jövőjéért, békésen munkálkodó Magyarország felvirágoztatására.

A pozsonyi rokkantak oktatásáról.

Irta: Suján Pál tanár, főhadnagy.
(Folytatás.)

2. Bádogos, víz- és gázberendezési tanműhely. Helye: a fémipari szakiskola első emeletén van. Tanítási idő: délelőtt 8- $\frac{3}{4}$ 12-ig és délután 2- $\frac{3}{4}$ 6-ig. Az oktató: katonai vezényelt, Schwarz Henrik őrvezető, bádogsmester, műszaki vállalkozó. Tanítási nyelv: magyar, szükség esetén német is.

A mesterség elsajátíthatására kb. 6 hónap van megállapítva. A rokkant az intézetbe lépéskor bármikor megkezdheti a tanulást. A tanítás anyaga és menete nagy vonásokban a következő: Első hónapban az ollóval való vágási gyakorlatok és forrasztások. Másodikban a lémezlapok tárgyak szerinti kieszabása a kismértékű és maga a kiszabás, vágás. Harmadikban: a szabáshoz szükséges geometriai rajzok készítése. Negyedikben kisebb edények, használati tárgyak (kanna, vödör, locsoló, égető szeszlámpa alja) önálló előállítás. Ötödik hónapban különféle épülettetők bádogfedési módjai. Hatodikban víz- és gáz-szerelési eljárások. Esetleg még rendelkezésre álló idő alatt toronynak bádoggal való fedési módja is képezi a tanítás anyagát.

Ezen gyakorlati eljárások bemutatását a különféle szerszámokkal való bánásmód, a lemezfajok és használati alkalmasságuk ismertetése, a forrasztó tűhely kezelése stb., az anyagvásárlás, a rendelések költségvetésének kiszámítása állandóan kísérik.

A műhelynek jelenleg 6 tanulóra való szerzőkészlete van, azonban ezen felszereléssel 8-10 növendék is kiképezhető. A felszerelés nagyobbik része: 43 darab különféle szerszám az oktató Schwarz H. tulajdona; a Hadigondozó Hivatal beszerzése pedig 8 darab szerszám, és pedig: 2 szatu, 1 üllő, 1 kemence, 2 darab forrasztópáka, 2 darab forrasztólámpa. A többi kölcsönfelszerelés tárgyai pedig: 1 üllő, 4 darab kézikalapács, 3 domborító kalapács, 2 darab peremező, 2 darab forrasztópáka, 2 darab tetőfedőfogó, 4 darab olló, 1-1 darab lapos és hegyes fogó, 2 darab légszusz-patentfogó, 1 darab csővágó, 3 vágó, 5 darab lyukasztó, 4 szegfejező, 4 darab fakalapács, 6 darab reszelő, 2 darab lyukasztó.

A műhely elsősorban a Hadigondozó Intézet és a fémipari szakiskola belső szükségletét elégíti ki, de külső megrendeléseket is vállal, kisebb tömegcikkeket is.

A saját tanműhelyünk 1916. szeptember 1-én kezdte meg működését. Ezen ideig a helybeli Putz Ferenc víz- és gázberendező és Kutséra János bádogsmesterek — városi műhelyeikben — vállalták és végezték néhány rokkantunk oktatását.

A tanműhelyünk a jelen napig a következő nagyobb munkákat végezte: 6 darab locsolókanna, 2 darab mészkanna, 2 darab 6 méteres orvosi intézeti mosdó, 12 darab katonai mosdó javítása, 1 darab intézeti légszusz automata vízmelegítő kb. 50 esetben való javítása.

15 darab intézeti fűcsapjavítás, 20 esetben árnyékszék-szerelési javítás, 1 intézeti vízvezeték mosdófelszerelés, 1 darab fogorvosi gipszmodell-szárító, 1 darab fogorvosi esiszológép-bádogborítás.

A kiállításra a tanműhely 1 darab ülőfüredőkéád és 1 darab rajzolásnál használható modelgömb mintaszertű készítményeivel szerepel.

Július hó végéig az intézetnek 9 rokkantja tanult bádogsmesterséget. Ebből eltávozott már 7, akiknek egyike Macejlik János 1538. sz. 1917 június 6-án kapott bizonyítványt 11 hónapi tanulás után (Kutséra tanítványa). Egy volt, aki megtagadta a tanulást. A jelenleg tanuló 2 rokkant közül Labodik János 3869. sz. rokkant (azelőtt földmives, tanul 1917 május 1-óta) érdemel szorgalmánál fogva külön felemlítést. A már elment 7 közül 3 volt földmives, 1 kömives, 1 gyári munkás, 2 bádogos volt azelőtt. A mostani 2 közül 1 földmives volt azelőtt, 1 bádogos.

3. Borbély- és fodrásztanműhely. Helye: a fémipari szakiskola első emeletén van. A tanítás a beutalás idejétől azonnal kezdetét veszi. Tanítási idő a kezdők részére délelőtt 8- $\frac{3}{4}$ 12-ig és délután 2- $\frac{3}{4}$ 6-ig van a borbélyműhelyben; a haladók részére csoportosan hétfőn és szerdán délután 2- $\frac{3}{4}$ 6-ig a helybeli irtalmas kórházban, kedden és pénteken délután 2-6-ig a cs. és kir. 19. sz. helyőrségi kórház 8-ik osztályán, szerdán és szombaton 2-7-ig a vöröskereszt-kórházban. A felszabadítás előtt állókat teljesen átadja a tanműhely egyes üzleteknek próbaszolgálatra; jelenleg 4 van ilyen. A haladók közül a jobbák vasárnap délelőtt szintén üzleti gyakorlatra vannak kiadva.

Oktatók: Neumann Ferenc borbély- és fodrászmester (színházi fodrász is), aki egyébként a borbélyipartestület előjárósági tagja. Továbbá egy katonai vezényelt, Tomá Kál-

mán őrvezető, aki szintén hivatásos borbélymester.

A mesterség elsajátíthatására kétféle időtartamra van megállapítva: a csak borbélyt tanulóké, tehát falura szánt rokkantknál 5-6 hónap, a városi üzletekre szántknál 8-10-12 hónap.

Minden új tanuló azonnal kap a Hadigondozó Intézettől borbélyszerszámot, amely a bizonyítvány elnyerése után tulajdonává is válik.

A tanítás anyaga: valamennyi tanulónál a szerszámokkal (borotva, olló, fésű, hajnyírás stb.) való bánásmód, a köszürülés, késelehűzés, lefenés, fésű- és keféstisztítás, a szappan és ecset fajainak, a szappanozásnak, dezinficiálásnak, a vendégekkel való bánásmódnak ismertetésével veszi kezdetét, nem mellőzve az üzletvezetés esetéről-esetre adódó leg-
elemibb ismeretének elsajátítását sem.

Az előbb említett kétféle csoport szerint a csak borbélyt tanulók tanmenete: 1. Hajnyírás, borotválás, fésülés, bajusz- és hajszűtés, szakállvágás; kevés hajmunka; a nyers anyagnak gyakorlati értékesítésére vonatkozó utasítások. — A borbély- és fodrászszámot tanulónál az előbbieken kívül még a fejmosás és bekötés, manikűrözés és a hajmunkák teljes kivitele is képezi a tananyagot és pedig ez utóbbinak a hónapok szerinti következő csoportjaival:

1. Hajbontás, a hajnak rendezése és hosszúság szerinti simítása; a hajnak színszerinti összeállítás; hajbetét kidolgozása. 2. Hajszálak fonalra való megerősítése; copfok munkálása és elosztása; a csomózás; parókák választása és csomózása. — 3. Parókához való mértékvetél; a kés használata; hajítás; különféle varrások; mérték alkalmazása — Tuppéparókák; átalakítások; nedvesítés és formába való szedés; hajvasalás és festés; láncfonás. — Vízrel és vassal oldolozás; színházi munkák.

A hajmunkákhoz való anyagot kóchajból, kínai hajból és bivalybőrből szintén a tanműhelyben dolgozzák fel.

A tanműhely jelenlegi berendezése a pozsonyi ipartestülettől van kölcsönadva és a pozsonyi iparkamara és ipartestület együttes szerzeménye és felszerelése: 3 tükrös asztal, 3 nagy szék, 16 kis szék, 1 szerszámcsomó nyolcféle szerszámmal, hozzá való anyaggal. Fából készült szerelési fejek; 1 felszerelt manikűrasztal; 1 fonószék; 1 hajmosókészülék; 1 villamos szárítókészülék. Továbbá parókanyagok, tűll, szalagok.

Háborús történetek.

Irta: Roda-Roda.

Néméből fordította: K. I.

Az áruló levél.

Banjaluában történt a dolog, a hol egy nagyon szigorú hadtápparancsnokunk volt: X. őrnagy, aki a háborúban is szigorúan előírások adusztirungot követelt.

Egyszer, amint a várostan sétált, meglát egy deutschmeistert, egy bécsi fiakkerost, aki mindenféle holmit, medálákat, szalagokat hordott a sapkáján. Az őrnagy mint egy héja, rácsapott. A deutschmeister pedig el akart röpködni, mint egy üldözött madár, de nem lehetett, mert az őrnagy úr egy csukott kapualjba szorította, a honnan nem volt menekvés.

Az őrnagy úr egyszerre nagyon nyugodt lett, pedig meglehetősen káromkodós kedve volt. Megnézte a csukott kaput, a csapdába került katonát és egész csendesen azt kérdezte németül: „Hogy hívják? — Na, nem hallja, hogy hívják? Azt a telemtestit, hát nem tud beszélni?”

A deutschmeister nagy kinyújtott kinyögi magyarul: „Nem tudok németül!”

„Ahá, egy magyar a tereziánus-ezredből.” — mondja az őrnagy, „szintén kék paroli, fehér gombok.” Els veszi kis noteszát és beleírja németül: „Ezt az embert te kell tartóztatni és hónapra riporton nekem bemutatni.” Kiszakítja a lapot a könyvecskéből és odaadja a fiakkerosnak:

„A főrségre, érted, elviszed a főrségre!” „Igenis!” mondja a deutschmeister, sarkon fordul és a fővárta irányába masiroz. Az őrnagy elégedetten nézett utána.

De a gazember deutschmeister a harmadik

egyszerre csak befordul utcába, elmegy az őrnagy lakására és ott találja az őrnagy úr tiszti szolgáját, Hamalovics Ibrahim-ot.

„Hé, bosnyák — mondja neki, „nem ismersz?” Ibrahim tagadólágg rázza a fejét.

„Hát csak siess, bosnyák, vidd ezt a cédulát a főrségre, érted? Látod, alá van írva az őrnagyod, Major X. Látod? Ó parancsolta. A főrségre. Érted?” És Ibrahim elszaladt.

Ezen az estén nagyokat káromkodott az őrnagy úr. Mert nem volt senkje, aki a eszmáit lebuzza, meg a teát az ágyába hozza. És sehogy se tudta megérteni, hogy hol marad az ő hű szolgája Ibrahim.

A kiküldött őrszemek se találták meg. A rejtély csak masnap oldódott meg a rapportnál.

A jelszó.

Nagyon furcsa kis eset történt valahol. Előnyomulásakor a vezérkar bevonult egy orosz faluba és egy szép nagy, parasztházban rendezkedett be éjjeli kvartélyra. És szép nyugodtan aludt egész éjszaka. Másnap reggel, amikor a vezérkar ulánusai felmászta a padlásra, 12, szóval és tizenleg tizenkét kozákot találtak a szénába eldugva. Egyszerre megtörtént az a hihetetlen dolog, hogy a vezérkar egy egész éjjelen át fegyveres oroszokkal egy fedél alatt lakott.

A kegyelmes úr toporzékol. Nehogy a pikáns kis eset megismétlődjék, kiadta a következő szigorú parancsot:

„Beszállás előtt a vezérkar őrségének legénysége köteles minden helyiséget pontosan átkutatni. Ezután a vezérkar szállását az őrség szorosan körülzárja. A posztok csak olyan személyeket bocsáthatnak be, akik a jelszóval vagy a legitimációval igazolják magukat, minden más

személyt szigorúan vissza kell utasítani. Olyan posztok, akik ezt a rendelkezést nem teljesítik, a hadi törvényszék elé fognak kerülni.”

Már az első este, tehát amikor a kegyelmes úr parancsa egész frissiben, kéréllhetetlen szigorral volt végrehajtandó — ezen az estén a vezérkari százados nyugtalanodni kezdett az ágyában és érezte, hogy jó volna felkelni.

„De mikor kinn olyan kutyahideg van — eh, várok reggelig”, — és el akart megint aludni. De hát nem lehetett, fel kellett kelnie és kiméni.

Az őrszó nélkül kieresztette. De mikor a százados úr visszajött, az őrszó nélkül követelte a jelszót.

„Jelszó, jelszó, — mi a fene lehet a mai jelszó? Közlegény, eresszen be, nagyon hideg van.”

„Jelszó!” mondta megint az őrszó.

Az őrnagy úr érezte, amint hideg a verejték kezd ellepni homlokát. „Jelszó, jelszó: azt hiszem „puska.”

„Az tegnap volt”, mondta Hromatka. „Hát ha nem tetszik tudni jelszó, tessék mutatni legitimációt.”

„Hromatka”, mondta az őrnagy minden harag nélkül. „Hromatka, honnan való vagy? Mit csinál a feleséged? Nem jó volna egy kis szabadság? Na engedj már be!”

Hromatka egy kicsit még küzködött magával aztán közelebb hajolt a századoshoz és a fülébe sugta:

„Százados Úr, jelszó: „Nadrággomb.” Mégis csak szép dolog az engedelmesség és kötelességtudás

A tanmühelyben olcsó díjért az intézet vezényeltjei vagy a szegényebborsú iskolásgyerekek vagy egymás fején tanulják ki a rokkant tanulók a leendő mesterségük elemeit és szerzik meg a gyakorlatot. A vizsgaletétel mindig a kiküldött borbélyipari szakelnök jelenlétében (Németh Ferenc) történik.

A műhely eredményes tanítását a nagyszámú felszabadult és ma már igen jól kereső rokkant bizonyítja legjobban. Ezenkívül egyik igen szép gyümölcse az oktatásnak az, hogy négy nagycsaládos, hadbavonult, szegényebborsú pozsonyi borbélymester üzlete újra üzemben lehet azáltal, hogy ügyesebb rokkantjainkat rendelkezésükre bocsátjuk.

A műhely termelési működése a fent elmondottakban bent foglaltatik. A kiállításon a tanmühely 20 darab haj- és parókamunkát állított ki, amely a női közönség és a wieni szakemberek osztatlan dicsőre elismerését vívta ki.

Az 1916 május hó 15-ike óta működő tanmühelyünknek ez év július 31-éig összesen 48 rokkantja volt. Ebből jelenleg tanul 9, akik közül 6 volt a polgári életben földmives, 1-1 cipész és pincér, 1 folytatja mesterségét. A régebbi 39 rokkant között bizonyítványt nyert 10; ezek egyike sem volt azelőtt borbély, hanem 6 volt földmives, 1-1 sofför, napszámos, gyári munkás, bognár. A többi 29 azelőtti mestersége volt: 20 földmives, 2 napszámos, 1-1 gyári munkás, kovács, órás, asztalos és 3 volt azelőtt is borbély, fodrász. Az összesek között 3 volt, aki megtagadta a tanulást és 6 volt, aki tanulás közben felmentetett a tanulás kötelezettsége alól.

Sebesülésem története.

A „Rokkantak Lapja” részére írta Pócza János, rokkant.
(Vége.)

De mind azáltal ismert már századunk valamenyi tisztura is. És hogy szegény hadapród ur meg halt, én nem vettem át a százask parancsnokságot ugyan, de azért úgy buzdítottam az embereket, mint ő az előtt, még meg nem halt. De nem sokáig bírtam velük, mert ők is hátrább akartak húzódni. Szóval mire körül nézek, magam vagyok a rajvonásban, és akkor én is utánuk mentem. De ez nagyon kár volt tőlük hogy nem maradtak. Ugyan az árkot vissza vettük, de ezt ki lehetett volna kerülni, csak meg 2 vagy 3 percig kellett volna kitartani. Mert alig hogy kiléptek az állásból, jött már egy zászlós ur, meg nevezem nevét is, neve Tomá Elek, de már hadnagy. És mivel engem jól ismert mindjárt kérdi mi van, és én mondom, hogy áll a helyzet. És ő azzal szuronyt föl előre. Roham rajta. Hogy ha a muszkák ben vannak állásunkban, onét minden áron ki kell őket verni. Ez meg is történt mert meg nem voltak ben az állásunkban. De már jöttek nagy tömegben. És nekünk nem volt időnk hogy az állásba menjünk, csak úgy az állásunk előtt meg állunk és oly irtoztatos tüzet zúdítottunk rájuk, hogy állásaink előtt mind össze omlottak. Aki vissza tudott menekülni, vissza futott, aki nem, az ott pusztult. És ekor történt, nekem azt mondja ez a fent meg nevezett zászlós ur: Vigy magad melé, Pócza fiam 3 embert és keresetek meg század parancsnok urat, és jelenesd neki az esetet, és kérd további parancsát. És én tudtam nagyon jól, hogy hol van a század parancsnok urnak a fedezéke, vissza utasítottam a 3 embert, mert tudtam hogy égető szükség van rájuk, mert eben a küzdelemben jól megfogott a mi századunk is. Tehát én egyenest neki vágtam a főhadnagy urat keresni, hát nem mesze lehettem hozzá, mert a futó árkot el értem. És ekor elibém jött ordítva egy nagy szál muszka, és én meg álltam a futó árkon inen. Én könnyen le lehettem volna, de azt gondoltam meg adja magáért és azért fut felém, azért nem is löttem reá. De mikor ott ugrik a futó árkon, azonnal csak döfök felém szuronyát!!! De ekor már késő volt nekem azt bánni, hogy miért nem löttem én agyon, mikor jöt felém. Hanem ekkor még egy fohász az Mindenhatóhoz, és azt mondom egy életem egy halállam. És így küzdötünk már jó ideig, már keztem gyöngülni mert már kétszer a

muszkának a szuronya hegye megérte az oldallamatt. Mert az ő puskájuk hosszabb is, meg ő állott azon a parton, ahol a föld az árokból ki volt hanyva. És csak ez volt a szerencsém. Már azt litem hogy végem van, de egy muszkának még sem adom meg magamat inkább meg hallok. És mind így küzdünk ő meg csuszik, a kihányt földön, a kezeivel a levegő után kap és én pedig a jobbik oldallamba döföm a szuronyomat.

És ő hanyat vágódik a földön. De a puskáját még most sem tette le, hanem fekvé is szur felém. És erre én igen meg vadultam, és a szuronyom hegyét a hasához értettem és úgy meg belelöttem a gyomrába kettőt. Szóval meg adtam neki a kegyelem lövést. És ezután a küzdelem után, körül nézek. És meglepetve látam hogy a főhadnagy ur fődőzékénél muszkák vannak. Mert azon a helyen megint meg nyomták a mi vonalunkat és jöttek be felé. De ez nem sokáig tartott mert a mi vonalunk ki lett egészítve, és ők a muszkák mind fogolyul estek.

És én vissza akartam futni a zászlós urhoz hogy jelentést teszsek az esetről. De nem léptem vissza 5 lépést, az előbb meg nevezett muszkától! És én is el vágódtam a földön, egyszerre mind kettő kezemet a vége volt, a hogy a Puskát fogtam a kezemben úgy érte mind a kettő kezemet a lövés. A Bal kezemben az also szárbá kaptam dum-dum golyótt, a jobb kezemben meg egy sima golyótt. De ez meg épen köyekben ment keresztül, és így végem volt, hogy valamit is tudjak tenni, vagy segíteni magamon. A hogy eszméletre tértem próbáltam fölkelni de nem bírtam a sok vérvesztességtől, és vissza hanyatlottam megint a földre. A haláltól nem féltem, csak legjobban sebesültem orosz fogságba esni, etől irtoztam, ha rá gondoltam Segítségemre nem jött senki, ami óta kiabáltam, pedig már nem is igen tudtam. El gondoltam, hogy már eben az átkozott erdőben lesz a sírom. Fölkelni főtudtam volna, hogy ha a hátszákom, nem nyomott volna a földhöz. Így telt el egy negyed óra, és már csaknem minden vérem el folyt a kettő sebből. Már úgy kezdtem le rágni magamról a szerelvényt, de nem ment. Mig végre az a gondolatom jött hogy meg próbálom hasson csuszom vissza felé, talán majd le esik rólam a hátszák, és ez sikerült is. Ugy aztán nagy nehezen föl tudtam állani. És vissza értem a zászlós urhoz jelentettem neki az egész dolgot, meg hogy meg sebesültem, de azt már ő úgy is látta.

Ezután el küldött jobban mondok el késértettett a sebesült vívőkhöz hogy be kössenek. De ekkor már nem voltam ember, hanem jobban mondvá halott. És könyörögtem a sebesült vívőknek hogy kössenek be, és vigyenek a segélyhelyre, az előbbi meg tették. De hogy be vigyenek, arról szó sem lehetett.

Mert ők ki nem mozdultak a fedezékjükből, engem meg küldtek, hogy csak menjek mielőbb, mert hát hogy ha megismétli a muszka megint a támadást, és esetleg vissza kell vonulni, én akkor ott veszem.

És így kénytelen voltam abban a nagy sötétségben meg keresni a segélyhelyet. A mi elég Isten csodája volt, elértem abban a nagy tűzben mert ekkora már a tűzerek is rettenetesen dolgoztak.

A gyalogság is irtoztatosan tüzelt. A muszkák a mi ellentámadásunktól tartottak. A mi gyalogságunk pedig, hogy a muszka még egyszer is meg ismétli támadását, azért tüzelt. Azt hiszem, hogy azt tudja mindenki, hogy az erdei harcznál rosszabb és meglepőbb nincsen.

Azután hogy én be értem a segélyhelyre, az üveggyár is javában égett, gyönyörű, de mégis ijesztő látvány volt. De mi már az illet meg szoktuk. Tulajdonképpen nekem akkor már mindegy volt. És a hogy be értem a segélyhelyre, ottan azonnal minden jóval kínáltak. De nekem más nem kötött mint víz, de éppen azt nem adtak, mert azt meg ittam volna egy kuttal is amilyen szomjas voltam. Ezután pedig az őrnagy ur, aki ottan volt, azzal egy kocsi az őrnagy ur, aki ottan volt, azzal egy kocsi rendelt számomra, de nem kocsi volt ám, hanem magyarosan mondvá taliga, és ezen szállítottak a Hadosztályhoz. De ez az ut olyan volt éppen, mint a keresztut, szóval belefektettek a taligába, és ahogy a két törött kezet a nyakamba akasztották, és az uton egyszer egyik ütődött a

szeker oldalának, másszor mássik, és ez az ut csak 20 kilométer hosszú volt. Epen egy óra volt éjjel mikor oda megérkeztünk. És azzal friss kötést tettek mind két kezemre. A jobb kezemen elég szépen ment a kötés, de a bal kezemről mikor nyírták a hús cszfatokott, a hogy az az átkozott dum-dum ösze roncította. Bizony ezt csak anak a híres Bécsi főtörzsorvos urnak köszönhetem, hogy le nem kellett vágni, ahogy ki nézett mikor Bécsbe értem, mert sebesülésemmre nézve azzal Bécsbe szállítottak, a többi mondanom sem kell, mert ott aztán mindenemről gondoskodtak.

Hirek.

Mozielőadás a rokkantak javára. Július 25-én folyt le a Kiállítás rendezőbizottsága és a Hadijóteknysági bizottság által rendezett mozielőadás a ligeti szinkörben. Ebből az alkalomból a szinkör majdnem teljesen megtelt a rokkantügy iránt érdeklődő előkelő pozsonyi közönséggel, amely a kitűnő felvételeket nagy élvezettel kísérte. Az előadást a rendezőség kivanóságára kétszáz rokkant katona is végigjárta, akik az előadás végével a rendezőség cigarettákkal is megajándékozott. Az előadás jövedelme 1000 koronán felüli összeget tesz ki, amely a pozsonyi Hadigondozó Intézet rokkantalapjának jut. Ehhez több látogató felülfizetésekkel járult hozzá. Az előadás rendezése körül hálás elismerés és köszönet illeti meg a Hadijóteknysági bizottságot, különösen pedig Berlin Emil urat, aki ezen mozielőadások körül fáradságtalan, elismert tevékenységet fejtett ki. A jóteknységi célra felülfizettek: Alberto E. Ben Bassat, Budiner ezredesné, Gestetner Albert, Gschwendtné, Duschnitz Jakab, özv. Hubert Jánosné, Dr. Limbacher Rezsőné, Neumayerné, Pokol ezredesné, Skonyár Gusztávné, Szandtner Paula, Wimmer Adolfné. Fogadják a nemes-szívű adakozók ez úton is az intézet hálás köszönetét.

Az Országos Hadigondozó Kiállítás rendező bizottsága a kiállítás tartama alatt még néhány előadást óhajtott rendezni a közönség szórakoztatására és a pozsonyi intézet rokkantalapja javára. Egyelőre tervbe van véve Mozart Requiemjének előadása a pozsonyi koronázótemplomban és egy kerti hangverseny. Mind kettőnek zenei vezetését dr. Kossow Jenő karmester volt szíves elvállalni az egyházi énekar szíves közreműködésével. Ezen hangversenyek pontos idejét a napilapokban és hirdetésekben még külön fogjuk közölni.

Grünberg József

a m. kir. osztályosorszájtek

főelárúsítója

Pozsony, Nagy Lajos-tér 8. Telefon 598.

Szerkesztői üzenetek.

Mivel nagyon szaporodik azon olvasó közönségünk száma, akiknek a lapot díjtalanul küldjük:

Felhívjuk mindazokat a rokkantakat, akik ezentúl a célból jelentkeznek, hogy nekik a lapot díjtalanul küldjük, irásukhoz mellékeljenek egy a rokkantságukat igazoló iratot.

Szabó Ferenc rokkantnak Alsó-Elemér, Förgeteg Sándor rokkantnak, Csongrád,

Kovács János rokkant őrmesternek, Esztergom. A lapot küldjük.

Ludmák v. Ludmik Károlynak, Nagyfüged, kérjük pontos, jól olvasható nevet és címét.

Illics Imre rokkant őrmesternek, Nyiregyháza, a három utolsó számból egy-egy példányt küldtünk.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Szendai Sréter Alfréd földbirtokos, Kutásó (Nógrádm.), gazdaságban 260 holdas aratásra felügyelő gazdasághoz értő egyén. Lakás, koszt és havi 60 korona.

Fischer János gazdálkodó, Ipolynyék. Majoros gazda, kinek több évi gyakorlata van. Fizetés megegyezés szerint.

Dr. Frank Géza ezredorvos, Kupa (Abaujtornam.), intelligens botosispán, teljes ellátás és havi 40-50 korona.

Dr. Montag István földbirtokos, Nagybánhegyes (Csanádm.), 2 gazdasági munkafelügyelő. Lakás, ellátás, megállapodás szerinti fizetés.

Patay József, földbirtokos, Benye (Pestm.), felvigyázó tejgazdaságban, szakiskolát végzett, vagy aki már ilyen minőségben dolgozott. Fizetés megegyezés szerint.

Patay József, földbirtokos, Báj (Szabolcsm.), gazdasági kulcsár, földmivesiskolát végzett, vagy aki már ilyen minőségben dolgozott. Fizetés megegyezés szerint.

Molnár István igazgató, Bakonypölöske (Veszprém.), 1 botosispán, évi 200 korona, lakás, tüzelő, 1 éves tehén fejése, 1/2-1 m. hold megjavított föld, 15 hektoliter gabona.

Dr. Siklóssy József birtokos és jogtanácsos, Budapest. Földmives ember, ki kisebb gazdasághoz ért vagy felügyelni tudjon. Havi 120 korona, lakás, fűtés, világítás, napi 1 liter tej és termények, veteményes kert.

Dr. Szőke Gyula földbirtokos, Karva (Esztergomm.), 1 gazda, fizetése megegyezés szerint.

Dukés és Herczog, Dunaszerdahely, (Pozsonym.), 1 földmives iskolát végzett egyént a tejgazdasághoz, konvenciók fizetés. 2 gazda, konvenciók fizetéssel. 1 ispán, ki már gazdaságban volt, konvenciók fizetéssel.

Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi: 1 ispán gazda munkások felügyeletére, fizetés megállapodás szerint.

Raktárnok.

Krayer E. és Társa, festék, vegyitermékgyár, Budapest, raktárnok, irás, számolás szükséges. — Fizetés megegyezés szerint.

Kurzweil Bernát és fia, üveggyár, Budapest. Tokod üveggyár részére üvegszakmában jártas raktárnok, havi 140-200 korona.

Weinberger Ignác és fia, kereskedés, Kisvárd, segédi, esetleg raktárnoki teendőkre. Kezdfizetés 70-80 korona, később emelkedik.

Gazdasági cseléd.

Dr. Hubay Jenő, Losonczapátfalva, nagybirtokos, 1 béresgazda, lakás, fix fizetés és természetbeni járandóság.

Dr. Szotner Lajos, Karácsond (Hevesm.), földbirtokos, 1 gulyás, gazdasági termény és készpénzfizetés, szakasos lakással.

Kerner József pezsgőgyáros, Arad. Méhes kezelésre, lakás, 1200 □-öl homokos, jó termőföld, havi 50 korona fizetés, a mézhaszon 10 százaléka.

Hinger Tivadar gazdasága, Felsőadács, 1 gulyás, 2 kanász és 5-6 béres, rendes évi konvenciók fizetés, lakás, föld és jószágért.

Baranyai Géza földbirtokos, Kurtalesz (Komáromm.), disznópásztor, 120 korona, 20 hektó gabona, 1200 □-öl föld, lakás nősnek, vagy teljes ellátás, 720 korona évi fizetés nőtlennek.

Hevesy József, Kisbarátfalva, 2 béres, ha nős, lakás, terményekben járandóság. Ha nőtlen, lakást és fizetés egyezmény szerint.

Irodai alkalmazások.

Dr. Montag István földbirtokos, Nagybánhegyes, gazdasági segéd-tiszt, könyvelés és gazdasági munkára, lakás, ellátás, megegyezés szerinti fizetés és jószágért.

Cs. és kir. Kassa-oderbergi vasút vezérigazgatósága, Budapest. Ruttkára 3-4 irodakezelőt középiskolai képzettséggel. 3 korona 20 fillér napi díj és 300 korona háborús segély. Megfelelés esetén ki nevezés.

Makkláry Gyula és társa, festékgár, Budapest. Levelező gyors- és gépirásban, magyar és német nyelvben jártas, havi 3-500 kor. érdem szerint.

M. kir. 5. népfelkelő parancsnokság, Szeged. Irodai 1. oszt. munkaerők 200 korona havi fizetés, 2. oszt. munkaerők 160 kor. havi fizetés. Községi Előjáróság, Kiskunmajsa. Községi írnök, 4 reál, havi 90 korona.

Községi Előjáróság, Páhi. 1 segédjegyző, havi 300 korona.

Hirsch Ernő körjegyző, Erdőszada (Szatmárm.), jegyzői írnök, szorgalmához képest havi 140 korona.

Singer Vilmos fia, Privigye (Nyitra). Levelezés és könyveléshez értő gépirásban jártas egyén. 180-200 korona.

Körjegyzőség, Nagyszalók (Szepesm.) Okleveles segédjegyző, évi 1400 korona és 1600 korona háborús segély.

Bálint János közs. főjegyző, Mád (Zemplénm.), segédjegyző 150 kor. havi és 100 kor. mellékjövedelem.

"Márta" Magyar Automobil r. t., Arad. Tisztviselő, magyar és német nyelv tudása, fizetés képessége szerint 250-300 korona.

Fürdőigazgatóság, Pöstyén (Nyitra). 2 könyvelő; lakás és étkezés, fizetés képessége szerint 100-200 korona.

Községi Előjáróság, Kiskundorozsma. Községi írnök, érettségi, esetleg 6 középiskola. 1400 korona évi fizetés, mellékjövedelem 100 korona, háborús segély 200 korona.

Kertészek.

Angol kisasszonyok intézete, Eger. Egy konyhakertész, disz- és virágkertész, teljes ellátás és készpénzfizetés megegyezés szerint.

Báró Vojnits Sándor földbirtokos, Szabadka, kertész, esetleg főkertész. Fizetés a szaktudása szerint.

Dr. Kardos Kálmán, földbirtokos, kir. ítélőbíró, Tabód (Tolnam.), Urasági kertész, készpénz, gabona, konvenció, fa, lakás, kert, kukoricaföld, tehéntartás és sertésleget.

Rasner Rudolf, föld- és szőlőbirtokos, Domszóló (Hevesm.). 1 konyha- és díszkertész, szőlőhöz is kell értenie. Fizetés megegyezés szerint.

Dr. Szőke Gyula földbirtokos, Karva (Esztergomm.), 1 kertész, fizetése megegyezés szerint.

Hinger Tivadar gazdasága, Felsőadács. 1 kertész, rendes évi konvenciók fizetés, lakás, föld és jószágért.

Vincellerek.

Bortermelők első pincészetkezelete, Czegléd. 1 pincemester, aki borkereskedéshez ért. Próbaidőre 160 korona és 2 szobás lakás, véglegesítés esetén fizetésemelés.

Szőlőbirtokosok Pincegazdasága r. t. Nagyenyed, pincemester vagy vincellér, fizetése megegyezés szerint.

Kocsisok.

Angol kisasszonyok intézete, Eger. 1 parádékoscsis, nőtlen, teljes ellátás, készpénzfizetés megegyezés szerint.

Hinger Tivadar gazdasága, Felsőadács. 3-5 kocsis, rendes évi konvenciók fizetés, lakás, föld és jószágért.

Asztalosok.

Seifert Henrik és fia, asztalos, Budapest, 1 butorasztales, fizetés megállapodás szerint.

Székesfővárosi községi Elelmiszer-árúsító üzem, Budapest. 3 asztalos, napi 9 korona fizetés.

Gépész.

Székesfővárosi községi élelmiszer-árúsító üzem, Budapest. 2 vizsgázott gépész, napi 11 korona fizetés.

Ferenc József-kórház, Trencsén, 1 kazánfűtő évi 500 korona, lakás, fűtés, világítás és élelmezés és évi 180 korona ruhaátalány.

Műszerészek.

Székesfővárosi községi élelmiszer-árúsító üzem, Budapest. 2 lakatos, napi 9 korona fizetéssel.

Gróf Almássy Dénes uradalmi intézősége Gyulavár, 1 géplakatos, nőtlennek, havi 80 korona, koszt és lakás nősnek, konvenció.

Erdő-, mező-, határ- és éjjeli őr.

Dr. Halay Jenő nagybirtokos, Losonczapátfalva. 1 éjjeli őr, lakás, fix fizetés és természetbeni járandóság.

Herczog Lónyay Elemér, Orosvár, 1 éjjeli őr, fizetés megegyezés szerint, konvenció, esetleg élelem.

M. kir. dohánybevaltó hivatal, Szatmárnémeti, 1 raktárőr, ki a kertészethez ért, heti 20 korona fizetés és havi 20 korona segély. 16 éven aluli gyermekek után 8 kor. havi segély, lakás a telepen.

M. kir. dohánybevaltó Hiv. Nagybecskerek. 3 raktárőr, 3 korona napi díj mellett.

Gróf Seldern Goszvin, Felsőmotesicz. 2 erdőkerülő, magyar, tót, esetleg német nyelvtudás, irás, olvasás megkívántatik. Lakás, tüzelés, 80 korona havifizetés vagy ennek ellenében terménykiutalás.

Hinger Tivadar gazdasága, Felsőadács. 2 oszár, rendes évi konvenció fizetés, lakás, föld és sertéstartás.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Szab. kir. város tanácsa, Bártfa. 1 hajdú, intelligens magyar ember, évi 700 korona kezdőfizetés, évi 1 öl fa, 300 korona gépkezelési jutalomdíj, ruha- és oszma-pénz.

Posta- és táviróhivatal, Vajszó. 1 kézbesítő és háziutalók. Teljes ellátás és havi 30 kor. készpénz.

K. k. priv. Böhmische Unionbank, Prága. Bankszolga, írni, olvasni tudjon, magyar, német és lehetőleg tót nyelv megkívántatik. Fizetés megegyezés szerint.

Tóth Emília, Sarmaság, kir. p. m. postaszállításhoz egy egyént évi 840 kor. fizetés.

Magyar motor- és gépgyár r. t. Szombathely, irodaszolga vagy portás, 4 elemi iskola 120-150 korona fizetéssel.

Állami gyermekmenhely, Nagyvárad. 2 háziutaló fizetés megegyezés szerint, 2 hivatalosolga kinevezéssel járó törvényszerinti fizetés.

Különfélek.

Angol kisasszonyok intézete, Eger. 1 fűhérsütést értő pék. Teljes ellátás és szorgalmához mért fizetés.

Robur cipőgyár r. t. Budapest, 20 cipész, darabszám szerint heti 40-80 koronáig.

Fácánkerti uradalmi gözmalom, Simonmajor, 2 kádáregéd, megállapodás szerinti fizetés, lakás, ellátás.

Székesfővárosi közs. élelmiszer-árúsító üzem, Budapest. 1 bádogos, napi 10 korona fizetés mellett.

Adler Hermann, férfiszabó, Erzsébetváros (Kisküllőmegeye), szabóipari munkára szabászatban jártas, megegyezés szerinti fizetés.

Salgó Sándor, fényképész, Budapest, retusőrfényképész, megegyezés és ügyesség szerinti fizetés.

Deményi István, Sátorajanjhely, kéményseprősegéd, havi 130 korona és lakás és a mellékkereset.

Stotter Jakob örökesei, cser- és fatermelő, napszámos, napi 5 korona.

A fent hirtetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 óg.